

Mitä osallistavan sosiaaliturvan malli
tarkoittaakaan,
ja mitä siitä voisi seurata?

Pasi Moisio

Kansalaisareena 9.3.2017

Osallistavan sosiaaliturvan VNK selvitys

- Heikki Hiilamon (Helsingin yliopisto) johtama selvityshanke
- Mukana asiantuntijoina Pasi Moisio (THL) ja Antti Parpo (Turun kaupunki)
- Mukana tutkijoina Thomas Sama, Kathrin Komp, Juha-Pekka Lauronen, Päivi Mäntyneva, Aasa Karimo, Henri Aaltonen
- Selvitys päättyy ehdottamaan osallistavan sosiaaliturvan malliksi osallistumistuloa, joka on **palvelujen ja tulonsiirtojen** kokonaisuus

Osallistavan sosiaaliturvan idea

- Useissa länsimaissa pitkittynyt työttömyys ja siirtyminen työmarkkinoiden ulkopuolelle
- Työttömyysvakuutuksen perinteinen idea “odotusajasta” rapautunut
- Useissa länsimaissa alettu korostaa integraatiota ja vastavuoroisuutta: osallistuminen vastineeksi sosiaaliturvasta (ml. yhdyskuntatyö).
- Pelkkä perustulo ei riitä ratkaisuksi työmarkkinoiden murrokseen:
 - Sosiaaliturvan kannustavuutta, vastikkeellisuutta tai osallistavuutta ei voida toteuttaa ilman palveluja.

Selvityksessä esitetty malli lyhyesti

- Palveluille esimerkkinä Hollannin malli ja sosiaaliturvalle Atkinsonin osallistumistulo
- **Etutena** osallistumistulo korvaisi työmarkkinatuen pitkäaikaistyöttömillä
 - Sama taso
 - saantiehdot & sanktiot lievemmat ja enemmän tapauskohtaiseen harkintaan perustuvia kuin työmarkkinatuessa
- **Palveluna** korvaisi / sisältäisi pitkäaikaistyöttömillä
 - TE-hallinnon työvoimapolitiittiset toimenpiteet ja
 - Aikuissosiaalityön kuntouttavan työtoiminnan ja sosiaalisen kuntoutuksen
- Voidaan pilotoida ensin sosiaalityön palvelujen kokonaisuus.
 - Siis että sosiaalityöntekijälle tulisi oikeus sopia asiakkaan kanssa TE-hallinnon toimista sekä muista osallistavista toimista, jotka voidaan rinnastaa työllisyyttä edistäviksi toimiksi.

Osallistavan sosiaaliturvan idea

- Uusi tulonsiirto ja palvelu **kaikille** pitkään työmarkkinatukea saaneille
- Uusi työmuoto aikuissosiaalityölle ja kuntouttavalle työtoiminnalle toimeentulotuen Kela-siirron jälkeiseen - ja mahdolliseen perustulon maailmaan
- Paradigman muutos Suomen aktivointipolitiikkaan: Valtaistetaan työttömät ja sosiaalityöntekijät suunnittelemaan ja sopimaan keskenään.

Lopuksi

- Itsenäisen tutkijaryhmän selvitys, joka voitti VNK-TEAS rahoitushaun.
- Jos otetaan jatkovalmisteluun, niin esitys vaatii poliittisia linjauksia pohjaksi.
- Mahdollisen kokeilun suunnittelu vaatii aikaa ja resursseja – ja kokeilulain.
- Osallistava sosiaaliturva ennen muuta aikuissosiaalityön ja kuntouttavan työtoiminnan uudistus.